

Изази Суботом.

Цијена:  
За ПРВУ ГОРУ и АУ-  
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-  
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)  
на годину 6 ф., на го-  
диш 3 ф., на четврт године 1 ф.  
и 50 новчића.  
За све остале земље у  
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на  
годину 20 франака, на по-  
годину 10 франака, на чет-  
врт године 5 франака.

# ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у  
плаћеним писмима нео-  
средно администрацији „Гл.  
Црногорца“ на Цетиње, а  
може се и картом упут-  
ницом на пошту у Котор,  
Дописе пишу се уредниш-  
тву. Рукописи се невраћају.

За огласе плаћа се од  
реда 5 новч. За огласе веће  
и на дуже вријеме миље.

ЦЕТИЊЕ, 18. Априла.

Стојимо опет у очи једнога дана  
у години који нас великим славе  
своје и успоменом на божанска дјела  
извлачи из струје свакидашњих дога-  
ђаја и одвраћа нам мисли од обичне  
вреве и тишме сувремених питања  
и спорова на идеалну чистину вјечних  
и непромјенљивих истина.

Свијет православни слави ове не-  
дјеље велико страдање и слави идуже  
недјеље сјајну побједу богочовјека,  
слави васкрс онога, који је на пле-  
ћима својима понио крст и терет гри-  
јехова људских и васкрсом својим  
изнио на видјело крајњу побједу на-  
чала добра над начелом злијем.

Дубока, предубока наука лежи  
у симболици овога хришћанског вје-  
ровања!

Ни самом сину божјем, кога је  
небо послало на ови свијет, није мо-  
гуће било, да сврши задатак свој на  
овој плачевној долини без великих  
мука, без дугога трпљења, без стра-  
дања од свијета злочастивага. Небесна  
наука његова, која је у земаљском ти-  
јелу његовом нашла људску и кућу  
видљиву, није могла до крајне  
побједе, док јој узвишени носилац  
није прошао кроз читав данац од сва-  
којакних искушења, кроз све скале  
страдања и мучења, и док најпослије  
није испио чашу горчине, у којој бје-  
ше концентрисана есенција небеског  
самопожријевања и пожртвовања. Ду-  
го се борила у њему слабост меса  
против јачине духа; и колико се пра-  
ва учинила пред тежином и теретом ис-  
кушења, толико се дух снагом сво-  
јом испишао у висину савлађујући  
земаљско олово гријеха које га привла-  
чаше к земљи.

Дух је победио, горка је чаша  
испијена до дна, смрћу тијела запе-  
чаћена је побједа и слава духа, који  
васкрсе, и сједе с десне стране Бога  
оца.

То је слава коју данас славио.

Али ту је славу постигао син бо-  
жији, Богочовјек с неба снхавши  
да научи и упуту људе на пут прави.  
А ми? Малени и ситни као мрав-  
и, слаби и нејаки као што смо, пу-  
жамо се уза високе скале, што воде  
са земље на небо, с нечистине на чи-  
стину, с гријеха к врлини, са зла на  
добро.

Колико нас је који смо се бар  
приближили тој идеалној висини? Ве-  
лика већина ваља се по каљузи ни-  
ских страсти скотскога живота без  
икаког помисла на више задатке  
човјечанске; задовољна је тренутним  
сластима момента, које јој даје пун  
трбух и намирн желудац; не тражи  
ништа, не тежи ни за чим, не тиче је  
ништа, јер је сва обрасла у салу лич-  
нога егзистенцијалног задовољства, које јој  
сачињава једини и искључиви свијет  
кажави. У тој каљузи гину хиљаде хи-  
љада сваки дан!

Мање их је много, који се на  
њом узвишују, тежећи да сперу са не-  
бе животињства трагове и да се узви-  
се до висине, воју је Спаситељ на  
крсту разапет човјечанству указао.  
Тешка је борба с месом, тешко је  
хрвати с грешном превасом наравни  
људске, те су и врло ријетки они који  
су кадри подобно Спаситељу свој кр-  
стић на плећима својима понијети.  
Многи су пошла стагом том с најбо-  
љом вољом, но многи су и еустали на  
њој борећи се у неравној борби са  
снагама природе, којима се тако лако  
це одолијева.

Али и ако је крајња слава и по-

бједа Спаситељева за нас обичне љу-  
де недостижни идеал, живот је његов,  
дјела његова и правац рада његова на  
земљи за нас узор и образац.

Тај узор и тај образац казује нам  
да је мука, труд и трпљење пут, којим  
се до циљних долази, и да се на том пу-  
ту не ваља дати савладати никаквим пре-  
понијама, него да се ваља опасати и до  
пошљедње кави крви борити оружјем  
вјере, коју у срцу носимо, на васкрс — не  
наш него добријех дјела, доброга на-  
чала које у вјери нашој лежи и за које  
смо се борили мора прије или послје  
доћи.

Сваки човјек има своју личну вје-  
ру коју са својим индивидуалним брњем  
скопчава; и сваки народ има своју на-  
родну вјеру коју са својим народним би-  
ћем неразлучно спаја.

Спаситељ нам је пружио узвишени  
свој примјер, како се тој вјери служи.  
И поједини људи и читави народи ваља  
да пођу његовим трагом. За постижење  
највише циљних, која човјека правих чо-  
вјеком чини, нико не треба да жали што  
ће се лишавати тренутних наслада и  
задовољства у животу, нико не треба да  
преза пред муком, трудом, напором, жр-  
твама и самопожријевањем; па ако буде  
потреба, нико нех не отискује од се-  
бе ни оне горке чаше, кад му се при-  
макне к уснама зарад кушања тврдоће и  
сталности његове у вјери.

Ито ваља и за народе. И њихова  
је вјера брине тешко, које се не може  
носити ни једнога тренутка а немоли  
пронијети кроз читаве вијекове, а да га  
многи не свласе крљу својом и не пла-  
те главом својом и да многи због њега  
не узму просјачки штап у руке...

Крстови, сви крстови, кад год се  
окренете на све стране по мукотрпној  
путањи живота човјечијег, а васкрс, сла-  
ва и крајња побједа живота над смрћу  
далеко, далеко...

О вјери појединих не ћемо овдје  
да говоримо, али кад узмемо народ наш  
у цијели и опет народ наш у Црној  
Гори на по се, многа нам сличност ни-  
не испред душе при размишљању овом.  
Не носи ли народ наш већ пет ви-  
јекова тешки крст вјере своје народне  
на раменима својим? Колико је крви  
драгоцјене прољевено око тога крста за-  
рад тврде вјере у његову животворећу  
снагу! Колико је хиљада гробова поси-  
јано испод тога крста, да би он остао  
дрво које живот даје! Кроз колико је му-  
ка и невоља за читавих пет вијекова  
народ наш проносио тај крст с тврдом  
вјером да је у њему знак побједе и спа-  
сења!

И данас још пред тим крстом, пред  
врстом наше вјере народне, клања се у  
Србаља мало и велико. И данас смо још  
ми сви причесници оне свете благов-  
јести народне, којој се олтар диже испод  
тога крста и са кога узимају причешће  
сви синови народа нашег вјерујући у  
васкрс и побједу свога живота над му-  
ком опорбом инасиња и ненавидника  
и над подлим „лобзанијем“ Јуда неча-  
стивих!

А међу свијем дијеловима народа  
српског Црна Гора баш и у ове дане,  
као и кроз свијех пет вијекова назад,  
залијева тај крст народни, на ком је ис-  
писана незастарива вјера наша. — За-  
лијева га у колијевице старе и славе  
државе српске, у питојој Зети, свакеж  
крљу синова својих, а при том с  
тврдом вјером у Бога, пјева и појева  
да се разлијеже широм по свем Срп-  
ству:

Да васкресе Бог српски и да се  
расточе врази његови и да бјеже од  
лица његова сви који га не навијде!

У нашем домаћем питању о раз-  
мјени земљишта за Плаво и Гу-  
сиње, које се потоње недјеље, када је  
ваљало у дјело привести закључену из-  
међу нас и Турске погодбу, до највишег  
степеня заострило, наступила је ми-  
јена с почивањем у толико, што је  
опет дипломатија узела цијелу ствар  
у своје руке.

Телеграм наш из Цариграда у  
данашњем листу казује нам, како су  
се сви заступници сила потписница  
берлинскога уговора окупили код  
старјешине тамошњег дипломатског  
тијела, Инглеза Лејарда, и како су  
ту закључили једногласно и одмах у-  
правили на порт у своју заједничку  
ноту, у којој опомињући је на непра-  
вности које су се догодиле прили-  
ком изведења погодбе црногорско-  
турске, дају јој претходно, докле не  
добију нова упутства од својих  
влада, тај пријатељски савјет, да на  
ново заузме Арбанасима предате по-  
зиције и да их по том правилно пре-  
да Црногорцима.

Толико до сад знамо о радњи  
дипломатије у овој ствари. Како се  
из тога види, заступници великих  
сила увиђају и потврђују да је Црној  
Гори неправда учињена, и кад се ри-  
јеч „неправда“, којом се заступ-  
ници великих сила служе, са висо-  
ко-дипломатског на просто-српски  
језик преведе, онда је јасно да и ди-  
пломатија признаје да је Турска гроз-  
ну пријевару учинила како према  
Црној Гори тако и према осталијем  
силама.

Као што смо већ напоменули,  
пријевара лежи просто у томе, што  
Турци оно земљиште, које по погодби  
има принасти Црној Гори, нијесу пре-  
дали Црногорцима него су га предали  
Ариутима, па да би навршили мјеру  
своје перфидије, Турци су активно  
ступили у редове арбанашке, да при-  
помогну да се обори погодба коју су  
сами с Црном Гором склопили.

Оваковим начином поступања,  
коме равна у свијет нема, Турска је  
не само поништила погодбу између  
себе и Црне Горе него је и препри-  
јечила сваки даљи пут преговарања с  
њоме. С црногорске стране не може  
се даље ни помишљати на то, да би  
се нови какви кораци бар с колко  
толко изгледа на успјех могли  
предузети непосредно код саме порте,  
чија је вјерољупност, превртљивост и  
непогодност доказана и сувише јаким  
доказима.

Остаје дипломатија, која, као што  
је познато, никад не сустаје, да она у-  
ради што Црној Гори на лијепе већ ви-  
ше никако није могуће.

Дипломатија се прихватила тога по-  
сла, и, као што видимо, она савјетује  
Турској, да поново заузме уступљена  
Арбанасима мјеста и да их у реду пре-  
да Црногорцима.

Допета, на први мах не може се  
ни замислити да би дипломатија, взда-  
вијерна старим својим традицијама, мо-  
гла дати други какав савјет порти, у то-  
лико мање што се дипломатија иста у  
слијед отпора турско-арбанашког нашла  
пред онасно алтернативом: или да до-  
пусти Црногорцима да оружјем руком  
заузму досуђено им земљиште, или да  
Турску нагони да сама исправи што је  
криво учинила.

Прво није могла свјетовати дипло-  
матија из довољно појљивих разлога:  
ко би могао знати гдје би се усталила  
и па ком крају завршила крвава распра-  
ва коју би Црногорци отпочели на под-  
ножју висова хумских и ко зна каква

још елементе она крвава расправа могла  
увући у свој симпатични круг?

Дипломатија, идући до крајности  
правцем миротворнијем, није ни у овом  
случају могла свјетовати друго што без  
онога, што држи да ће по њеним ра-  
чунима привести к миру и мирном рје-  
шењу овога спорног питања.

Но питање је велико: је ли дипло-  
матија погодила баш прави пут који к  
миру води? Питање је: шта ће Турска  
одговорити на потоку тражбину њену:  
да опет заузме напуштене крајеве?

Турска може одговорити: да није  
више у стању то учинити и да је нико  
присилити не може да води рат са сво-  
јим дојучерашњим поданицима. Или: она  
може и противно одговорити, па ће ре-  
ћи да пристаје на захтјев дипломатије  
и воћи ће да на ново освоји напуште-  
не позиције и — даће се побједити од  
Арбанаса.

Шта онда?

Није наше да нагађамо овдје. Ди-  
пломатија има довољно начина и сред-  
става на расположењу, било да својој  
вољи ефекта даде било да поправи што  
је сама криво учинила у једноме моме-  
нту криво и погрешног схватања ствари.

Наша војска није добила налог, да  
се упшта у борбу с елементима, које  
је Турска истурила напријед да чине о-  
позицију вољи Јевропе. Наша војска  
стоји на опрезу и чека на своје вријеме.

То је знаг, да влада Њ. Височан-  
ства нашег Књаз и Господара о свје-  
ма могућим обзирима рачуни води и да  
није склоњена, да на своју руку рјеша-  
ва једно питање, у којем су у првој  
линији ангажоване велике силе потпи-  
снице берлинскога уговора.

Ко познаје наше стање иза толико-  
годишње борбе и напора, које је по-  
знао дух и расположење наше војске  
која кад иде на границу иде као радник  
на рад те јој се не мли оклијевати ни  
часи почасити, ко зна да су наши вој-  
ници хранитељи својих кућа и поро-  
дница које их данас требају више по игда,  
— ко све то зна, тај ће моћи од при-  
лике процјенити, с коликим је грдним  
губитком скопчава она бесавјесна —  
шала и играчка која се тјера с нама,  
ово титрање с најсветлијим интересима  
једнога сиромашног но у сваком погле-  
ду заслужног народа.

Ако је шала и титрање, срам био  
онога ко је проводи с индигнацијом  
народом! Ако је погрешка, тађа је а  
не наша, и зар да ми кијемо сјучасно за  
туђе погрешке?

Дипломатија нех добро отвори очи,  
иа ће онда видјети шта је с благосло-  
вом њеним учинено на овом крају Јев-  
ропе: Црна Гора данас је посред ви-  
сокообразоване Јевропе прва аномали-  
ја међу државама! Црна Гора једина је  
држава у Јевропи, која је на све стране  
разграђена, којој се дан данашњи  
границе не знају.

Је ли она крива томе?

Нех дипломатија мете руку на ср-  
це, па ће морати признати, да поради  
тога стања Црне Горе она сама најви-  
ше гријехова на души носи. Вријеме је  
крајње да се ти гријехови кају, да се  
учињене погрешке исправе, да се по-  
вријеђеној правди задовољење даде, па  
ће онда и Црна Гора стаћи сталну под-  
логу и стаће меће своје и моћи ће у  
коду осталијех народа и држава према  
скровним силама својим напредовати.

## Политички преглед.

Најважније новости очекује данас  
политички свијет да му дођу из Ингле-





